

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 c
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kitérteket viszonossággal
 vagy megvásárlással nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Verecke felől. Valamikor gyermekkoromban azzal szoktuk biztatni a csigát, hogy csiga-biga nyujtsd ki szarvad, jönnek a tatárok! Ez a gyermekversike a mai előrehaladt, modern korba már nem illik bele. Most azzal kellene biztatni a csigát, hogy csiga-biga, nyujtsd ki szarvad, jönnek a kazárok!

Jönnek? Hát még mindig jönnek? kérdezhetné valaki. Hát van még kazár, aki nincs nálunk?

Jönnek ám. Galicia helytartója — okos és bátor ember — kiadta a rendeletet, mely szerint fél év múlva zsidó nem kaphat Galiciában italmérési engedélyt. Akinek van, attól is elveszik. Legkevesebb százezer kazártól veszik el a dupla krétát, a méregterjesztési jogot s az uzsora legerősebb eszközét. Ezek valahova szétszóródnak, mint a bacillustelepről elszabadult mikrobák. S hova menjenek? Az orosz határ zárva van előttük. Ajönnek hát a vereckei szoroson s lesznek Magyarország elnyomóitói, magyar »intellektuellerk.«

Vázsonyi, az Est, a Nap, a Világ örülnék nekik s azt mondják, ezek a magyarság legértékesebb elemei. Hát az bizonyos, hogy ha egyszer ide szabadulnak, joggal élénkelhetik, hogy »a nagy világon e kívül nincsen számodra hely!« Ők nem kellene sehol, mert mindenütt védekeznek már az uzsorapestis ellen; csak nálunk kellene, csak nálunk van számukra hely s ha nincs, majd csinálnak

helyet ők maguknak ott, a honnan a népet kiuzsorázzák s Amerikába hajszolják.

A hatóságok — nem kapván felülről utasítást — nem fognak ellenük tenni semmit. A tatárjáráshoz hasonló csapás ott áll Vereckén s mi kézbe véve ősi példaképpünket, egy csigát, rezignáltan biztatjuk: csiga-biga nyujtsd ki szarvad, jönnek a kazárok.

Ekkora védekezés mellett jönnek is szépen. Hogyne jönnének? Hiszen a nagy világon e kívül nincs számukra jobb hely?

Magyar gazdák a fehér asztalnál.

Sajátságos képe volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület minapi közgyűlését követő lakomának. Aki a magyar közéletet nyitott szemmel nézi, méltán kérdezheti csodálkozva, hogy Tisza István hogy ülhet le Apponyi Albert gróffal ebédelni egy és ugyanazon asztalhoz, vagy például a koalíciós kormány államtitkárai hogy tudnak ugyanegy táblából cseresznyét, akarom mondani pecsenyét enni a munkapárti államtitkárokkal? És így tovább. Egész sorozatát láthattuk a gazdák lakomáján a kirívó ellentéteknél: talán csak nem ütött be a világbéke, amikor joggal számíthatunk arra, hogy a tűz a vízzel, a víz az olajjal testvéries egyetértésben fog ölekezni?

Nem. Még nincs itt a világbéke, de a gazdák lakomáinak meg van az a sajátos tulajdonsága, hogy azokon elmulik a politikai ellentét, világos jeléül annak, hogy az agrárpolitika felette áll magasan a napi és pártpolitikának. De kell is, hogy így legyen. Az agrárpolitika egyetemes politika, amely kizárólag csak a nemzet egyetemének, az egész ország népének javára munkálkodik. Irányelveit is olyannyira szigorúan meghatározták, hogy abból sem elvenni, ahhoz sem hozzá tenni nem kell. De nem is lehet. Nem csoda tehát, hogy az, aki agráriusnak érzi magát, vagyis aki hive a gazda törekvéseknek akkor, amikor e törekvésekről van szó elfelejt mindent, aminek esetleg közéleti sikereit is köszönheti.

A gazdák lakomája nemcsak méreteiben volt hatalmas, hanem a jogcíménél fogva is, ami a gazdákat összehozta. Károlyi emléklakomának nevezték, és az ünnepély szónokai csaknem kivétel nélkül Károlyi Sándor grófnak az emlékeztét idézték fel, aki dacára annak, hogy már évek óta a sirban nyugszik, a tőle örökölt eszmék következtében jóformán ma is bár láthatatlan vezére a magyar gazdatársadalomnak.

A lakoma ünnepi szónoka Mezőssy

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Aforizmák a zsidókról *)

társadalomtudományi eredmények alapján.

Írta: Előpataki.

Noha a zsidó nem alkoholista, a keresztények közt a térfoglalásra legerősebb fegyvere a pálinka, a szesz, mert ezzel lehet legkönnyebben az emberek elméjéhez és pénzéhez férközni.

Az a borzasztó rombolás, amit nálunk az alkoholizmus végez, zsidó nélkül soha sem következhetett volna be. Nemcsak egyeseket ragad el sorainkból az alkoholizmus ördöge, hanem gyakran egész családok, sőt vagyonos községek találják erkölcsi és anyagi romlásukat, halálukat egyes zsidó korcsmákban. Az a munkások közt az elégedetlenség feltétlenül

(* Szerzőnek ily címmel jelent meg egy érdekes füzetje Esztergomban, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdájában. Az érdekes aforizmákból közlünk néhányat ismertetésül. A füzet ára 40 fillér.

alkoholizmus már a köznép közt is nagy számban termeli az ideg- és elmebajosokat. S míg a munkás kezek, az államnak talpkövei százával pusztulnak, ezzel szemben a sokféle elégedetlenség, általában a nadrágos elem ellen mind nagyobb arányokat ölt s rémitően terjed a szocializmus a legszélsőbb alakjaiban.

Városokban a korcsmák modern kiadásával az ugynevezett éjjeli kávéházakkal is mind sűrűbben találkozunk, melyekben a zsidónál keresztény rabszolgánok vannak alkalmazásban. Ezekről a helyekről mindenki tudja, hogy ezek semmitéle közszükséget nem pótolnak, ellenben rettenetes mértelyt árasztanak ki magukból s nem egyebek azok erkölcstelen rabló tanyáknál, mindemellett nálunk minden meg van engedve, mert a magyar ember könnyelmű és buta, hatóságainkban pedig egy csepp önzetlen, hazafias nemzeti érzés sincs.

A zsidó nagy mértékben konzumáló és teljességgel nem termelő nép. Ez az oka, hogy a zsidó bevándorlás és népesedés bármely államban ér el nagyobb arányokat, a produktív munkás kezek erős nyomása alá kerülnek s

jelentkeznek. Nem létezik a földön az az állam, melyben ha a zsidó népesség az 5 százalékot eléri, ott kellemetlen szociális, sőt politikai bajok ne jelentkezzenek. S a legérdekesebb a dologban az, hogy a zsidónak az igazi szocializmusról fogalma sincs, a becstelen termelő munkás nép soraiban egyet sem látunk közülük s mégis zsidó szájhősöket látunk a szocialisták élén s a fennálló társadalmi rend elleni izgatásból, a legtulzóbb és legelcsépeltbb szocialista tanok hirdetéséből ők jutnak jövedelmező pénzforrásokhoz.

A zsidókat le lehetne telepíteni a föld leggazdagabb területére, de azért önmagukban, más népektől különváltan a legnagyobb inségre jutnának. A zsidó sem ipari, sem gazdasági tén: nem termelni nem tud; ő csak közvetít, meg fogyaszt, ha pedig magukban volnának, nem volna mit közvetíteni meg fogyasztani.

Amely államban a vallási tanok tiltják a szesz italok élvezetét, ott a zsidó meg van fosztva a meggazdagodás legerősebb fegyvertől, tehát ott talajra sem talál. Ahol a felvilágosodás egy kissé nagyobb, vagy a népvéde-

Nagyvárad **Messenger Boy** **693.**
 Gyorsküldőnc vállalat. TELEFON
 (Sas-palota, Zöldfa passage.)

Béla volt. Megszivlelendők azok a szavak, amiket beszédében hangoztatott. Első sorban is arra az igazságra mutatott rá, hogy amikor agrárius törekvésekről van szó, nincs különbség a paloták és kunyhók lakói között. A földnek, akár 10,000 hold van belőle egy tagban valakinek, akár pedig csak két hold, az érdeke mindig azonos. Beszédének záró szavai bizonyára jelszóként fognak mindig megmaradni s mintegy felhívás repül végig a hazán: Védjük a földet, akár szereztük, akár pedig örököltük azt.

Mezőssyn kívül beszélt még a Károlyi emléklakomán Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter, gróf Apponyi Albert, gróf Károlyi Mihály, gróf Dessewffy Aurél, gróf Tisza István, Meskó Pál. Egy szóval csupa olyan férfiú, akinek jelentékeny neve van a magyar közéletben, akinek a szava elég súlyos ahhoz, hogy a közvélemény figyelmébe terelődjék. Érdekes dolog, hogy határozták meg gróf Apponyi és gróf Tisza István az agrarizmus fogalmát. Az előbbi a közgazdasági élet tisztaságára való törekvésnek, az utóbbi viszont a közgazdasági élet harmóniájára valló törekvésnek tekinti az agrarizmust. Kétségtelen, hogy mind a kettőnek igaza van, de az is bizonyos, hogy az Apponyi-féle meghatározásban benne van a Tisza István-féle meghatározás is. Aki a tisztaságot keresi a közgazdasági életben, az aligha fog az összhang megbontására törekedni, mert a közgazdasági élet tisztasága parancsolólag megköveteli, hogy valamennyi közgazdasági ág egymással összhangban legyen.

A Károlyi emléklakoma alkalmat nyújtott Meskó Pálnak is, hogy szikrázó elmésségét az aktuális napi közgazdasági

kérdések gombostűre való tűzködésével ragyogtatása. Finom gunnyal, kacagató ötletekkel tálalta elő mindazokat a vádakait, amelyeket a fővárosi demokráta és szociáldemokráta mostanában tele marokkal szórnak a magyar gazdákra. Meskó Pál megvilágításában neveltségessé lett minden vád, s ez a körülmény bizonyára nagyon jól esett az ország minden részéről egybesereglett gazdáknak, mert hiába, a háboruban nemcsak a vezérek gyújtó szava lelkesíti a katonákat, hanem igen sokszor lelkesítheti az is, hogy az ellenség — neveltségessé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 16.

Berzeviczy Albert fél 11 órakor megnyitja az ülést. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Elnök bemutatja az esztergomi kerület megbízó levelét, mely szerint *Széchenyi* Emil gróf képviselővé választott.

Következett az ásványolajokról és földgázokról szóló törvényjavaslat, a kálisókról szóló törvényjavaslat, az alföldi vasut részvénytársaságról szóló törvényjavaslat, a hajdusámson—nyirbátort vasut engedélyezéséről és a munkásbiztosítási viszonyosság iránt Olaszországgal kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatok harmadszori felolvasása.

A Ház a törvényjavaslatokat a főrendiházhhoz teszi át.

Rátértek a

foszfor eltiltásáról

szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Hegedüs Kálmán előadó válaszol az elhangzott beszédekre és kijelenti, hogy nem azonosíthatja magát azok véleményével. Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Abrahám Dezső: nem volt szándéka a

munkaadók érdekeit a munkásokéval ellentétbe helyezni. Az általa benyújtott javaslatot elfogadásra ajánlja.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: **Abrahám** Dezső javaslatát nem tartja megfelelőnek és azt nem fogadja el.

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta.

Elfogadták tévedésből.

Az elnök: Két határozati javaslat fölött is határozni kell. Az egyik **Giesswein** Sándor képviselő ur határozati javaslata. Kérdem a t. Házat, elfogadják-e?

Az ellenzéken felállnak, fél perc múlva feláll **Hieronymi**, utána az egész kormánypárt. Felkiáltások az ellenzéken: Nem tudják, mire szavaznak.

Az elnök: A határozati javaslatot elfogadottnak jelentem ki.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: Bocsánat, én nem tudtam, milyen határozati javaslattól van szó. Nekem **Giesswein** képviselő ur egészen eltérő szöveget mutatott be. (Mozgás.)

Fráter Lóránt: Szavazás közben nem lehet beszélni. (Zaj.)

Az elnök: Kérdésemre a Ház többsége felemelkedett és elfogadta **Giesswein** képviselő ur határozati javaslata, amelynek szövege a szétosztott röpipeken is megvan. (E javaslat a kéthetenként tartandó gyufagyári vizsgálatra vonatkozik. Szerk.) En kénytelen vagyok ehhez tartani magamat.

A Ház ezután elveti **Abrahám** Dezső határozati javaslatait.

Következik a javaslat részletes tárgyalása.

A 7 ik szakaszt észrevétel nélkül elfogadják.

A 8-ik szakasznál **Hegedüs** Lóránt szólalt fel és módosítást ajánl a terminus meghosszabbítására.

Giesswein Sándor: A terminus elszalasztását nem tartja helyesnek és még hátrálásnak tekinti, ha sürgős megvalósítást nem nyer.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter **Hegedüs** Lóránt képviselő módosítását ajánlja.

A törvényjavaslatot részleteiben letárgyalják.

lem egy kissé tudatosabb és intenzívebb, mint például Romániában és Oroszországban, ott a zsidó erkölcstelen terjeszkedés akadályokba ütközik.

Maholnap nálunk más nagy ember nem lesz, csak zsidó, mert a zsidó a maga embereit állandóan dicsőíti s nincs az az Istentől elvetemedett, gonosz zsidó, akiről keresztény ember előtt egyetlen rossz szót ki tudna ejteni s akit keresztény emberrel szemben bármind erkölcstelen vállalatában ne tudna támogatni: ellenben mi esztelenül segítünk neki a multnak és jelennek vé'ünkéből való nagy embereit sárba rántani, meghurcoltatni és elbuktatni.

Máramaroszigeten egy gonosztevő zsidót halálra ítéltek az esküdtszék, azonban egyetlen zsidó sincs az országban, ki az ítéletet igazságosnak mondaná s az elítélt ártatlansága mellett ne érvelne. Akadt olyan zsidó is, ki a máramaroszigeti törvényszéki elnököt névtelen levélben megöléssel fenyegette meg. Más államban országos felháborodást idézne elő az ilyen névtelen levél, mi azonban birkatürelmmel szoktuk az ilyeneket fogadni.

A zsidó még a közpályákon sem feledkezik meg a zsidó érdekek tülön-tul való istápolásáról s ha valamely zsidó közhivatalt visel a közérdek legtöbbször vajmi keveset nyer benne, de annál erősebb bástyája lesz a zsidó érdekeknek. Sajnos, a közpályákon a keresztény emberek közül is bőven akadnak, akiket tág lelkiismeretük, fényűzésük vagy tulságos kapzsiságuk nagyon is zsidókká tesz s akik a közjónak nem kevés kárt okoznak. Azon hivatalnokokat, vagy tisztviselőket pedig, akik anyagi függetlenségüket elveszítve, zsidó kézbe kerülnek, azokat feltétlenül nyugalomba kellene kergetni, mert ezek hajtják a szocializmus uralmára a vizet s ezek a közre nézve teljesen elveszett zsidó rabszolgák.

A zsidó mindig dicséri, magasztalja önmagát és fajtáját s örül, ha az önmagáról forgalomba hozott dicsérő frázisokat vakon elfogadjuk, mert nála a szemfényvesztés és vakítás a megélhetés egyik legfőbb eszköze Szeretik hiesztelni önmagukról, hogy zsidó nélkül nincs kereskedelem, pedig ez óriási tévedés. Volt nekünk kereskedelmünk zsidó nélkül is, csak hogy tisztességes, volna nekünk

kereskedelmünk ma is, csak nem olyan, mely a szédelgésnek és piszkos konkurrenciának minden képzelhető faját állandóan mozgásban tartja. Sehoh a világon annyi fizetésképtelenség és bukás nem fordul elő, mint ott, ahol zsidók ragadják kezükbe a kereskedelmet s nálunk az olyan sáfár nyilvános dicséret tárgya, aki úgy csinálja ezen üzelmeket, hogy az gazdagon jövedelmez, azzal nem törődve természetesen, hogy ami nekik igaztalanul jövedelmez, az másokat alávaló módon megkárosít.

Fizetésképtelenség mindig kiegyezéssel végződik, ami a beszerzési áraknak 30—50 százalékos elengedését vonja maga után, az ily olcsó árukkal azután a szolid kereskedelem a versenyt nem veheti fel. A bukás után az üzlet a feleség, gyermek vagy valamelyik rokon nevével tovább halad s két-három bukás az üzletet rendszeren virágzóvá teszi. Árveréseken, végeladásokon mindenütt ott rajzik a zsidó hiénák tömege s az innen kikerült cikkek friss üzletek kirakataiban jelennek meg s ily módon a jóhiszemű vevő drága pénzért vesz rendszeren ócska rongyokat. A zsidó kereskedelem rendszeren oly téren remekel, ahol a cikkek

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

Bírák és ügyészek a miniszteriumban.

Várady Zsigmond előadó ismerteti a kir. bíróságok és ügyészségek alkalmazhatóságáról szóló törvényjavaslatát és elfogadásra ajánlja.

Nagy Emil: Az igazságügy miniszteriumban és a bíróságnál első sorban a gyakorlati emberek alkalmaztatását tartja célszerűnek, nem pedig a fiatal gyakorlatilag tapasztalatlan jogászokat. A sajtó reformokról beszél azután és a mai állapotokra hívja fel az igazságügyi-miniszter figyelmét.

A sajtó reform bejelentése.

Székely Ferenc igazságügyi miniszter: Hangoztatta, hogy igen fontos a bíróságok és az ügyészségek tagjainak az igazságügyi miniszteriumban való ideiglenes alkalmaztatása. Nem igaz, hogy tapasztalatlan emberek kerülnek oda hiszen már megelőzőleg megszerezték az első gyakorlatot. A sajtó törvényről azt mondja, hogy már munkálatban van és legközelebb beterjesztik a Házhoz. Kéri a javaslat elfogadását.

Várady Zsigmond előadó: az igazságügyi miniszter véleményéhez csatlakozik. A sajtóról szólva, azt mondja, hogy visszaélések előfordulnak minden vonalon. A sajtó terén való visszaélések a mai súlyos gazdasági viszonyoknak tulajdoníthatók. Ohajtja a sajtó reformálását, de csak a sajtójog terén. A becsületben más törvények intézkedjenek, szóval ne a sajtóval kapcsolatosan bírálják azt.

A Ház azután a javaslatot elfogadja.

Következett a részletes tárgyalása a javaslatnak.

Elfogadták.

Az **elnök** tíz percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után

A Szerbával kötött kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslat tárgyalására tértek át.

Rosenberg Gyula előadó ismerteti a javaslatot.

A husdrágaság.

Beck Lajos a függetlenségi és 48-as párt nevében elfogadja a javaslatot, hangsúlyozza azonban, hogy ezt nem a kormány iránti bi-

zalomból teszi, mivel a szerb szerződés is ennek a káros gazdasági politikának egyik lánca-szeme, amely a magyar érdekektől áldozatokat követel az osztrák ipar számára. Hogy a javaslatot pártja nevében elfogadja, ennek egy-düli oka, hogy ezen szerződés életbeléptetése, habár igen csekély mértékben, de mégis hozzájárulhat a fennálló nagy drágaság csökkentéséhez.

Ezután a husdrágaságra tér át és bőszes statisztikai adatokkal illusztrálván a husdrágaság emelkedését és mértékét úgy a vidéken, mint a fővárosban: ennek okait vizsgálja. Ismerteti állattenyésztésünk állását, sertésállományunk jelentékeny csökkenését, a növendékmárha irracionális pusztítását, a husfogyasztási adó elavult és helytelen beosztását, a főváros által a közönségre rótt terhek nagy mérvét, az export emelkedését.

Kimerítően foglalkozik mind e kérdésekkel és minden részletében megvilágítja a közvetítés kérdését.

Végeredményben odakonkludál, hogy az argentinai hus behozatala nagy berendezési költségek és a hus levestartalmának hiánya miatt alkalmatlan remedium, viszont a nyugoti állatok az élőhus-importról gazdasági szempontból teljesen lemondottak: ennél fogva, ha a mostani csekély szerb kontingens a drágaságon nem nyhítene, ami valószínű, akkor nem zárkózik el a leölt állatkontingens felemelése előtt sem, pótszerződés alakjában rövidebb időre. Pártja nevében határozati javaslatot nyújt be, amely utasítani kívánja a kormányt egyfelől az állattenyésztés megerősítésére, másfelől — ha szükségét látja — husdrágaság leküzdése végett radikálisabb lépések megtételére.

Rosenberg Gyula beszédének vége igen érdekes volt. A szónok megengedhetetlennek tartja, hogy Magyarország 300 milliót érő marhaállományát a szerb határ megnyitásával csökkentse. A szerb marhák behozatala által az egész ország állatállománya inficiálva lenne. Különben a szerb állatállományban állandó száj- és körömfájás uralkodik. A husdrágaság nem is olyan nagy, mint amilyennek azt beszélik. A jelenlegi állapotok a múlt évi rossz gabonatermés és a száj- és körömfájás utókövetkezménye.

maga taksál, ennél fogva szédelgéseit jobban üzheti, erkölcstelen képességeit legjobban értékesítheti. A hivatalnoki pálya már kevésbé kedvelt a zsidó előtt s erre csak szükségéből vállalkozik, mert itt megszabott fizetése és munkaköre van s kezét a szabad keresetben a hivatalos kötelmek és felsőbbbségtől való függés némileg kötve tartják.

A történetírás atyja Herodatus megmondotta, hogy egy államban soha sem az erősek, hanem ellenkezőleg a gyengék és erkölcsileg rosszak tartanak össze, mert különben ezek élni és erkölcstelen törekvéseikkel boldogulni sohasem tudnának. Azonban a rosszak elhatalmasodása tulságos nagyra soha sem nőhet, mert ez az állam súlyos elbetegedését és halálát vonná maga után. Egy életerős államban mindig akadnak nagy emberek, kik az állam belsejében titkon elharapódzó végzetes bajt felismerik, azzal szembeállanak, lokalizálják, avagy teljesen kiirtják s ily módon az állam hajóját a viharok játéktól, a zátonyra jutástól és elmerüléstől megmentik.

A szónokot beszéde végén nemcsak a munkapárt, de a függetlenségipárt sok tagja is üdvözölte.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A főrendiház és az indemnitás. A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, melyen báró **Harkányi Frigyes** elnöklelte alatt az indemnitást tárgyalták. Orgról **Pallavicini Ede** felszólalására **Lukács László** pénzügyminiszter kijelentette, hogy az indemnitási törvényjavaslatban azért volt szükség a mezőgazdasági szeszifőzökre intézkedni, mert az új szeszadó törvény Ausztriára való tekintettel még nem léphetett életbe, viszont a réginek hatálya megszűnt. A bizottság az indemnitást elfogadta. A bankjavaslat főrendiház előadója a bizottság **Gaál Jenőt** választotta meg.

A katonai tanácskozások. Bécsből jelentik: A király tegnap délelőtt a Hofburgban elnökölt a katonai tanácskozások harmadik és utolsó napján. A tanácskozáson ugyanazok vettek részt, akik az eddigi tanácskozásokon jelen voltak.

Khuen és Lukács Bécsben. **Khuen-Héderváry Károly** gróf miniszterelnök, **Lukács László** pénzügyminiszter ma délután Bécsbe utaztak.

Rauch Pál gróf. A képviselőház folyosóján az a hír terjedt el, hogy a Felső **Rauch Pál** báró volt horvát bánt grófi rangra emeli.

Szerecsányi interpellációja. Szerecsányi György interpellációt jegyzett be a mai ülésre. A képviselő a Budapesten legutóbb alakult bank ügyében fog interpellálni. Az új bank ugyanis a kivándorlók pénzének közvetítésére alakult.

Visszavont petíció. **Kazy József** államtitkár sátoraljaujhelyi mandátumát tudvalevőleg petícióval támadta volt meg **Buza Barna** kisebbségben maradt pártja. A petíció tárgyalása e hó 22-ikére volt kitűzve a Kurián. Arról értesülünk, hogy **Buza Barna** választói visszavonták a petíciót s így **Kazy** államtitkár most már háborítlan birtokosa mandátumának.

nem nagyon romlandók s ily módon a szemfényvesztést legjobban lehet azokkal üzni. A ruha- és ugynevezett rőfös kereskedés nyújt rendszeren szemfényvesztéseik számára legbiztosabb talajt.

A zsidó a személynevek használatából is üzletet csinál; nagyobb vállalatok élére rendszeren valamely nagyobb becsben és tiszteletben álló önemesi nevet szerez meg elszegényedett tulajdonosától s annak a firmájára alatt üzérkedik; a zsidó kereskedő vagy üzletember csak akkor magyarosítja meg a nevet, ha a saját nevét már teljesen kihasználta s emiatt utabb, jövedelmezőbb cé érre van szüksége. Így a zsidók ősi, jó hangzású neveinket sorban mind felöltve és kihasználva, lassanként azon vesszük magunkat észre, hogy neveinkkel együtt önmagunkat is teljesen lejártnak a művelt külföld előtt.

A zsidó a diplomás pályák közül legjobban szereti a magán kereseti ágakat, legjobban szeret orvos, ügyvéd lenni, mert ezeken a pályákon magán felekkel áll szemben, ön-

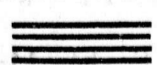
Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Elegáns blousok,

aljak, pongyolák női és leányka kabátok, gyermekruha különlegességek, tekintettel

a karácsonyi és ujévi ünnepekre

leszállított, olcsó árban csakis **Hevesi „Párisi nagy áruházában“**

Nagyvárad

Zöldfa-utcán szerezhetők be.

■ Kitűnő reklám szöveg aljak már 175-től. ■

Szolid kiszolgálás!

Rendkívül olcsó árak!

UJDONSÁGOK.

* **A vasutasok karácsonya.** A magyar kir. államvasutaknál már évtizedek óta az a szép szokás dívik, hogy az intézet vezetősége a karácsonyi ünnepek alkalmával 50-400 koronás jutalmakat szokott kiosztani a szorgalmasabb alkalmazottak között. A kolozsvári üzletvezetőség még a múlt hét folyamán felhívta a nagyvárad vasuti hivatalfőnökségeket, hogy állítsák össze a jutalmazásra érdemes alkalmazottak névsorát. A hivatalfőnökök már eleget tettek a felszólításnak s már be is küldték a jutalmazásra érdemesek névsorát. Mint illetékes helyről értesülünk, Nagyváradon több mint 150 vasutast terjesztettek fel jutalmazásra s így előreláthatólag a várad vasutas családjának még karácsonyuk lesz.

* **Uj magyar báró.** A király szentgyörgyi Müller László belső titkos tanácsosnak, a külügyi minisztérium első osztályfőnökének és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta.

* **Fellebbezés a városatyák választása ellen.** Nagyvárad város igazoló választmánya december 21-én tart ülést, a legutóbbi választás alkalmával megválasztott városatyák igazolása tárgyában. Máskor csak formaszereű eljárás szokott ez lenni, mert a jegyzőkönyvek alapján igazolják a megválasztottakat. Most azonban érdekesebb ülése lesz az igazoló választmánynak, mert megfellebbezték a váralja-velencei választás eredményének kihirdetését. *Vajda József* választó adott be fellebbezést a váralja-velencei választáson beadott szavazólapok összeszámolása ellen. Azt állítja fellebbezésében, hogy az urnából kiszedett szavazólapokat nem számlálták össze s így nem állapították meg, hogy a beadott szavazólapok száma egyezik-e a leszávozott választók számával. Ez mindenesetre szabálytalanság, ha igaz. De ezenkívül kifogásolja a fellebbező a szavazatok összeszámolását is és kéri, hogy újból számlálják össze a szavazatokat s ennek eredményéhez képest állapítsák meg, kik hány szavazatot kaptak.

* **Gyászrovat.** Mint értesülünk, érzékeny gyász érte *Baróthy Pál* kir. ügyészt, a nagyvárad kir. ügyészség agilis vezetőjét. Nagynénje, özv. *Zilahi Ellető Elekné*, szül. csikszenttamási *Baróthy Etelka*, Zilahon, 73 éves korában elhunyt. A temetési szertartás tegnap ment végbe Zilahon, az egész város közönségének őszinte részvéte mellett. Az elhunyt matróna földi maradványait a családi sírboltban helyezték el örök nyugalomra.

* **Biharmegye közgyűlésének előkészítése.** A folyó hó 21-én tartandó megyei közgyűlés tárgyának előkészítésével most foglalkozik az állandó választmány. Tegnap a negyedik szakosztály tartotta ülését, melyen a községi számadások ügyeit tárgyalták.

* **A Sebes Körörs társulat a csatornázási tervek ellen.** A város általános csatornázási terveit a miniszter jóváhagyta, sőt a szennyvízgyűjtő medence építését már meg is kezdték. Most a Sebes-Körörs vízszabályozó és ármentesítő társulat beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben a tervet kifogásolja, a szennyvízgyűjtő telepre nézve pedig megjegyzi, hogy annak terve nem felel meg a követelményeknek, mivel niúcsen kellőképp megvédve a Körörs áradása ellen, ha a víz átcsap a telepre, könnyen előfordulhat a Körörs megtörtözése, ami pedig a legnagyobb veszedelem lenne a Körörs vizét használó alantabb fekvő községekre. Továbbá 8500 korona megtérítését is követeli a várostól, mert a telep miatt egyik örházukat át kell helyezni.

* **Gróh Ferenc adománya.** A király 80 éves születésének évfordulója alkalmából Biharvármegye Fetszer püspök, ünnepi szónok indítványára Ferenc József szegény alapot létesített. Az alap növelésére a tegnapi nap folyamán *Gróh Ferenc* debreceni prébost kanonok 100 koronát küldött az alispánnak.

* **A Szende-affér.** *Szende Pál*nak, az Omke titkárnak a Galilei-körben tartott előadásából polémia fejlődött ki *Szende Pál* és ifj. *Ferdinándy Béla*, a Budapesti Hírlap egyik munkatársa között, a mely alatt *Szende Pál* egy sértő nyilatkozatot tett közbe *Ferdinándy Béla* ellen. *Ferdinándy Béla* e miatt a sértés miatt elégtételt kért *Szende Páltól*. *Ferdinándy* segédei *Zlinszky István* és *Metzner István* országgyűlési képviselők; *Szende Pál* segédei *Sándor Pál* és ifj. *Erdélyi Sándor* képviselők voltak. A segédek tárgyalása alatt *Szende Pál* megbízottai ragaszkodtak ahhoz, hogy felük a Galilei-körben nem mondta a neki imputált kifejezéseket és ezt akarták bebizonyítani. *Ferdinándy Béla* megbízottai ellenben nem látták szükségét a bizonyítási eljárásnak, hanem ettől függetlenül a sértő kifejezésekért elégtételt kértek. A felek segédei megállapodásra nem tudván jutni, a tárgyalásokat félbeszakították s az ügyet feleik részéről egyoldalúlag befejezték.

* **A városatyák drágasági pótlékot kér.** Nagyvárad városánál alkalmazott vámszemélyzet panaszos kérvényt adott be tegnap Nagyvárad városához, mivel semja 60,000 korona államségélyből, sem a kisebb városi alkalmazottaknak megszavazott drágasági pótlékban nem részesültek. Kérik a várost, hogy őket is részesítsék 10 százalék drágasági pótlékban, mert díjazásuk éppen nem áll arányban fáradságos munkájukkal.

* **A rendőrök és tűzoltók karácsonyi ajándéka.** Nagyvárad város tanácsa tegnap rendkívüli ülésben tárgyalta az 1910. évi államségély felosztását olyképen, hogy a miniszter által megállapított összegeket előlegképen kiutalta. A maradványból az 1910. évre 8313 koronát osztanak ki a rendőrök és tűzoltók között, míg 1600 koronát visszatartottak, mivel *Windisch Márton* városgazdát is bevette a törvényhatóság, ha azonban a miniszter ezt nem hagyná jóvá, ezt az 1600 koronát is kiosztják a rendőrök és tűzoltók között. — Az 1909. évi államségélyből annak idején a rendőrök és tűzoltók 6700 koronát kaptak, a többi visszatartották arra, mivel *Jelinek Géza*, *Markovits Samu* és *Jablonszky Emil* tisztviselők magasabb osztályba sorozásáért felirt a város a miniszterhez. Most azután döntött a miniszter és pedig csak a *Jelinek Géza* magasabb fizetési osztályba helyezését engedélyezte, a másik kettőt pedig elutasította. Így még 2873 koronát kapnak a rendőrök és tűzoltók az 1909. évi államségélyből. Így tehát a két évről 17886 koronát kapnak a rendőrök és tűzoltók.

* **Vadorzók garázdálkodása.** A nagyvárad i. szertartású káptalan Sályi község határában levő uradalmi erdejében a vadorzók egy idő óta vakmerően garázdálkodnak. A sályi uradalomhoz tartozó babostyai erdőrézben csütörtök hajnalban nagy kárt okoztak a vadorzók, akik többen lehettek együtt. Megtámadták a káptalan szelidített vaddisznóját s abból hármat agyonlőttek, kettőt pedig megsebesítettek. A lövések zajára figyelmes lett az erdőőr s mikor közeledett a vadorzók felé, azok a zsákmány hátrahagyásával megugrottak.

* **Halálos robbanás.** Szifágsomlyó végében levő bányában ma hajnalban borzalmas szerencsétlenség történt. Négy munkás dinamittal akarta szétrobbantani a sziklatömböket. Meggyújtották a dinamit kanócsát, a zsinór azonban nem volt elég hosszú és mielőtt a munkások elszaladhattak volna, tövig égett. A dinamit pokoli detonációval szétvetette a sziklát és a törmellekek mind a négy munkást maguk alá temették, névszerint *Bancsik Károlyt*, *Dajka Miklóst*, *Berki Mihályt* és *Berki Józsefet*. Csak az utóbbi maradt életben közöttük.

* **A népszámlálás és a bejelentési hivatal.** A legutóbbi városi közgyűlésen tudvalevőleg *Rimler Károly* polgármester kijelentette, hogy a jövő évben felállítja Nagyvárad városa a bejelentési hivatalt s megnyerte a kereskedelmi miniszter engedélyét, hogy az év végén megejtendő népszámlálás adatait a bejelentési hivatal céljaira felhasználhassa. A város külön számláló lapokat készített erre a célra, amelyek kiállításáért külön díjazásban részesülnek. Az összes népszámláló biztosokat és összeírókat december 20-ra értekezletre hívták össze, amelyen a bejelentési hivatal számláló tagjainak kezelését magyarázzák meg. Ugy látszik, hogy mégis komolyan hozzálátnak a bejelentési hivatal felállításához a városházán.

* **A villamos áramszolgáltatás szünetelése.** Vasárnap, f. hó 18-án déli 12 órától 1 óráig az áramszolgáltatás a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt szünetelni fog, mely áramszünet a villamos vasut üzemét nem érinti.

* **A visszavándorlás.** Barcsról jelentik: Az utóbbi időben Amerikából nagymérvű visszavándorlás észlelhető. A gyékényesi vonat nap-nap után hozza a visszatérteket, köztük olyanokat is, akik már tíz tizenöt éve voltak Amerikában. A visszavándorlás okául azt mondják, hogy a megélhetési viszonyok Amerikában rendkívül megrehezdedtek.

* **Meg napok.** December közepén vagyunk s nemcsak a téli kabát, de még az őszi felöltő is lekivánczolik rólunk főleg a déli órákban. Pedig a Nap mind kisebb és kisebb nappali ívet fut be, mind mélyebben jár az egyenlítő alatt s már 22-én minimumát el is éri. A langyos, tavaszi idő szinte feledtetni vélük, hogy alig néhány nap választ el a csillagászati tél kezdetétől. A meteorologia nem sok felvilágosítást nyújt e rendellenes időjárásról, sőt a »Meteor« jóslata sem vált be legutóbb sem, pedig e szakközönség fennem dicsekszik a mechanikai alapon álló prognózissal. Azért nem kell busni azoknak, akik a hideg és havas telet szeretik, mert a fizikai tél ugyis januárban kezdődik s nem lehetetlen, hogy esetleg túl erősen is kitehét majd magáért. Ugy látszik, hogy most a hivatalos ősz igazán fényesen és melegen bucsuzik el tőlünk.

* **Járvány a megyében.** Bihar megye igen sok községében szárványosan a járványok legtöbbje uralkodik. *Szerbesten* a kanyaró már annyira elhatalmasodott, hogy a járási főszolgabíró az iskola bezárását rendelte el. *Nagy-patakon* a vörheny uralkodik s e miatt ott is elrendelték az iskola bezárását.

* **Sok a jogász.** A budapesti tudományegyetemen beiratkozott 3781 jogász, csak 2170 orvos, 1171 bölcsész. A kolozsvári tudományegyetemen a helyzet még rosszabb. Ott 1578 jogással szemben 363 orvoshallgató és 212 bölcsész van. A többi szakokozó a hallgatók száma ugy Budapesten, mint Kolozsváron elenyészően csekély. A műegyetem összes hallgatóinak száma 1844 volt.

A joghallgatók számát szaporítja a tiz jogakadémia is, amelynek összesen 1519 hallgatóról számolnak be. Az összes főiskolákon egyébként 13270 hallgató iratkozott be, köztük 6878 jogász és 6392 hallgatója más fakultásnak, ami 486 többséget jelent a joghallgatók javára.

* **Lopás az iskolából.** F. hó 14-én délután a kereskedelmi iskola földszinti folyosójáról ismeretlen tettes ké: darab téli kabátot ellopott. Az egyik kabát fekete bársony galléru, dupla elejű, sötét szürke posztóju és világos pepita bélésű. A másik kabát rövid, sötét zöld színű, barna prém-gallérral. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Ismét gyújtogatnak Szilágy-somlyón.** Szilágy-somlyó közönségét állandó rettegetésben tartották a naponként előforduló tüzesetek. Egy nap három helyen is pusztított a vörös kakas, melyet lelketlen emberek idéztek elő. Pár nappal ezelőtt közöltük, hogy Nagyváradon a vasutállomáson elfogták a szilágy-somlyói gyújtogatót. A hirre megnyugodott Szilágy-somlyó közönsége. Ugy látszik azonban, hogy nem az igazi gyújtogatót fogták el, vagy a gazemberek többen vannak. A napokban ugyanis egyszerre két tüzeset volt ismét a Magura tövében. Valami gonosz kéz felgyújtotta a Medve vendéglő istállóját s ugyancsak gyújtogatásból eredő tűz pusztított a város más helyén is. A lakosság meg van ismét rémülve s a hatóság a legmesszebbmenő intézkedéseket tette meg, hogy a gaz gyújtogatót kézre kerítse. Valószínűleg valami pyromániában szenvedő ember követi el a gyújtogatókat.

* **Korcsmai verekedés.** Tegnapelőtt este véres verekedés történt *Kisbárdon*. A Friedmann-féle korcsmában gégényi és topai román legények gyűltek össze, hogy a vásár után egy pár pohár bort igyanak. Kezdetben nyugodtan beszélgettek egymással, később azonban a bor fejükbe szállt és vitatkozni kezdtek egymással. A vitatkozás csakhamar verekedéssé fajult, miközben *Turkus Flóra* gégényi lakos több topai társát kesével megszurkált. *Bondrevics* Vaszelika topai román legény azonnal eszméletlenül rogyott össze és most élet-halál közt lebeg. Megsebesült még *Kondrovics* Péter és János, továbbá *Ollár* Luc, szintén topai legények, sérülésük azonban nem életveszélyes. A tettes a vérengzés után azonnal megszökött és még most sem találják. A csendőrség a legerélyesebb nyomozást indította rá.

* **Szerencsétlenség a kocsiban.** Tegnap este Budapestről Nagyváradra érkezett H. M. vállalkozó 4 éves leánykájával és kocsin a szállodába hajtattott. Utközben a kis lány az ülésről apja mellől lezuhant és a kocsin ajtóhoz támaszkodva nézte a hátsorokat. A kórház közelében a kocsin ajtaja kinyílt és a kis lány az ajtón csúngva már-már a robogó kocsin kerékei alá került, midőn szerencsére akkor jött arra kerékpáron a Messenger Boy vállalat egyik futárja, ki ezt észrevéve, hirtelen a kocsin mellett termett és a kis lányt átkarolva megmentette egy esetleges nagyobb szerencsétlenségtől. Az ügyes boy a lányka apjától jutalmat kapott, a vállalat pedig ellenőrré léptette elő.

* **A tengerész büne.** *Kovács* Sándor jelenleg a tengerészeknél szolgáló katona még mielőtt a tengerre szállt volna, közönséges ló és kocsin tolvaj volt Arpadon. Egy alkalommal *Kovács Décsi* János gazdától két lovat szekert lopott el s emiatt a törvényszék 3 hónapi fogházra ítélte el a tolvajt. Mivel pedig a törvényszék nem tudja megállapítani, hogy *Kovács* Sándor hol tengerészeskedik jelenleg, azért tegnap megkeresték Biharmegye alispánját, hogy az ítéletet küldjék el utána *Kovács*nak és intézkedjenek, hogy *Kovács* a katonasági letelte után megkezdhesse a 3 havi fogházat.

* **Magánvizsgálóra sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár.** Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

* **Kovács Tivadár** balletmester, táncakadémiai tanár, Budapestről arról értesít bennünket, hogy nagyon rövid időn belül Nagyváradra érkezik tánckurzusának megtartására. Kéri a t. közönséget idejövételét bevárni.

Karácsonyi ajándékul

a legmodernebb ékszer-tárgyak,
arany- és ezüst órák nagy választékban a legolcsóbb árban szereshetők be

JENNY JENO

órák és ékszerész-nél.

Szt. János-utca 39. sz.

x **Lloyd kávéház** ujjonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében december hó 17-én a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. A sófő. 2. Utazás a Fehér-tengeren. 4. Rubin. 5. Mulatságos történet. 6. Itó a kis japán hős. 7. A szerelmesek. 8. Lakás mizériák. Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri Hartstein és Örléi kávéház tulajdonosok.

Női felöltők

legnagyobb választékban és

legolcsóbb

árban legjobban

„Löwy P. és Társa“ cégnél

kaphatók.

Zöldfa-utca 11. szám,
(a Zöldfa-átjáróval szemben.)

x **Salon-kávéházba**, mely ma már oly közkedveltségnek örvend, hogy naponta a megszokottnál is igen sokan találkoznak, erről állandóan gondoskodik *Klein Márton*, a kávéház agilis fiatal tulajdonosa, a ki csak rövid ideje bírölje a Salon-kávéháznak és hogy így továbbra is a szives pártfogását igen tisztelt vendégeinek kiérdemelje, lehetőleg mindent elkövet ennek fentartására.

Legelegánsabb és
legmodernebb

fényképek

külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján

Molnár Jenő

(Lojanek utóda) műtermében.

x **Villamos osillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Storn** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz lámpákat, vasalókat, Wolfiam és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermében a leg-
elegánsabb toilettek vállal-
tatnak.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyvárad Zöldfa-utca.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségleteiket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

előnyös árainról és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János-utca.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. L. Nagyvárad. Nem csuda, hogy ilyenkor a hosszú névsor összeállításánál tévedés fordul elő. Perze, hogy tévedés volt ez is. Az illető apátkanonok a többivel együtt szintén letette az esküt, de a betűrendes összeállításnál valahogy kimaradt a neve Nem nyomdahiha volt, hanem az összeállító tévedése. Sajnálatos, hogy éppen a káptalannak a legidősebb és rangkorban legelőtagjával történt meg e tévedés, de nem tehetünk róla. Isuandoqve bonus dormitat Homeros. Ugy e bár?

A hatósági cselédközvetítés.

Mi lesz Nagyváradon?

A hatósági cselédközvetítés kérdésének tanulmányozására egy ad hoc bizottságot küldött ki nemrégiben a főváros közgyűlése. E bizottságnak lesz kötelessége megkérni a kérdés megoldásának olyan módját, hogy az egzisztenciájukban fenyegetett magáncselédközvetítők szerzett jogai is megvédessenek, de viszont a közönség érdekei is érvényre jussanak. A tanács záros időre várja a bizottság jelentését, melynek alapján nyomban hozzálát azután a hatósági cselédközvetítés tervének perfectuálásához.

Mialatt a bizottság gyűjti az adatokat, a megjedtt magáncselédközvetítők ugyancsak kapkodnak fűhöz-fához s csak úgy ontják a tanács nyakába a beadványokat.

Az egyik beadványban határozottan arra kéri a fővárost, ejtse el véglegesen a hatósági közvetítés tervét. Az ipartörvény revíziója alkalmával majd módjában lesz ugyanis a tanácsnak a kérdést is megoldani, mert előrelátható, hogy a revízió ugyanis hatósági kézbe fogja adni a cselédközvetítést.

Legújabb beadványaikban meg ama kívánságuknak adnak kifejezést a közvetítők, hogy a tanács ne egyszerre tíz helyen állítson közvetítő-intézetet, hanem egyelőre csak egyet próbálkozzék meg. Ha ez aztán beválik, úgy kezdje meg az összes fővárosi magáncselédközvetítőkkel a tárgyalásokat ületeiknek méltányos árban leendő megváltása dolgában. Megjegyzendő, hogy a beadványok nem egyesektől erednek, hanem a magáncselédközvetítők testületétől. Ez okból a tanács minden kívánságot fontolórra vesz, másrészt pedig közli a kiküldött bizottsággal, hogy javaslatát a közvetítők óhajlásainak mérlegelése alapján készíthesse el. Nem ártana, ha Nagyvárad is követné a fővárost és elejét venné ezáltal a cselédelhelyezők visszaélésének.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.

Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle puskaműves üzletet**

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécsen 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. : Pécsen, 1907. kiállításán Pécsen. : Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességét vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Rákóci-ut
Moskovits palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Cigányszerelem.

Vasárnap: d. u. Bőregér. (Félhelyárakkal.)

Este: Karenin Anna.

A Cigányszerelem. A szezon legnagyobb sikerei kétségkívül a Cigányszerelem előadásaihoz fűződnek. Az érdeklődés még kilenc előadás után sem apadt és ilyenformán a direkciónak kitűzte az operettet már a szombatra is.

A Bőregér délután. Vasárnap délután a régi, bájos zenéjű, kedves operettet, a Bőregér játsszák félhelyárak mellett. Csak nemrégiben elevenítették föl a finom operettet, amelyet most a délutáni közönség előtt játszanak el.

Karenin Anna. A Tolsztoj világhírű regényéből irt megható drámát, Karenin Annát játsszák vasárnap este, a régi szereposztásban. A kitűnő színarab címszerepét ezuttal is. E. Kovács Mariska adja.

TANÜGY.

Kövesd és Tataros nem tudnak iskolát építeni. Kövesd biharmegyei községet a megyei közigazgatási bizottság kötelezte, hogy iskolát állítson fel. A közigazgatási bizottság intézkedése ellen tegnap felelőbe adott be a község. E felelőbeadásban elmondják, hogy a község 200 százalékos pótdóval dolgozik s így az iskola felállítási költségeit nem bírná el a közönség. A pótdóval tulterhelt lakosság azonban belátja az iskola nagy fontosságát és annak kultur jelentőségét és arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy a község részére állami iskola építését eszközölje ki. A fentiekkel csaknem egybehangozóan készített beadványt küldött a bizottsághoz Tataros községe is. Az eddigiekből az látszik ki, hogy az iskola építésre kötelezett 27 község közül nem lesz egy sem olyan, amely a saját költségére építtetne iskolát. Ha pedig az állam támogatására számítanak úgy bizony az iskolákból egyelőre nem lesz semmi, mert az állam kasszája üres, hogy a mai meglévő iskolák támogatását sem tudja teljesíteni.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

IRODALOM.

Népevelési közlöny XXVII. évfolyam 8. sz. Szerkeszti Bodnár János. Dr. Fehlicska Ferenc vezércikkben civilizált nemzetek erkölcsi váságáról elmélkedik, amelynek okául a tömegnyomort, az urbanizmust, a rossz sajtót, (amely a sexualis ragályt terjeszti,) az alkoholizmust hozza fel. E bajok ellen gyógyszerül a vallást ajánlja, mert a lelkeket kell meggyógyítani, mint Krisztus tevő. A családban kell a gyógyítást kezdeni és az iskolában folytatni. B-számol a közlöny e legújabb száma a Bi-

Gümőkór (tüdő)

köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájc). — Grenzach (Németország).

harmegyei Tanács Házáról, illetve a szervező bizottság gyűléséről és a gyűjtésről. Krónikában a Bihar megyében építeni tervezett 27 új iskoláról szól. Végül folytatásképpen a Biharvámegyei Általános Tanítóegyesület központi járáskörének első évi működését ismerteti.

TÁVIRATOK

A király beteg.

Budapest, dec. 16.

(Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt a közszó az a hír volt elterjedve, hogy a király beteg. Az ellenőrizhetetlen hírek alapján az osztrák hitel 670-ről 667-re és a magyar 897-ről 862-re esett.

Zichy János a király előtt.

Bécs, dec. 16.

Gróf Zichy János közoktatásügyi minisztert a király ma kihallgatáson fogadta.

Sághy Gyula ünneplése.

Budapest, dec. 16.

(Saját tudósítónktól.) Sághy Gyula volt rektor az egyetemi ifjuság lelkes ünneplésben részesítette. Az ünnepségen mely a »Mensa Académica« disztermében folyt le megjelent Apponyi Albert gróf, Balogh Jenő államtitkár is megjelent. Az ifusági egyesületek elnökei és díszes közönség.

A boszniai papok antimodernista esküje.

Szerajevo, dec. 16.

Tegnap délelőtt a lelkeskedő papság teljes számmal összegyűlt az itteni székesegyházban. Stadler érsek szentbeszédet tartott a modernizmus dülő pusztításairól s aztán felszólította egyházmegyéje papságát a modernista eskü letételére.

Az utolsó ülés az osztrák képviselőházban.

Bécs, dec. 16.

(Saját tudósítónktól.) Az osztrák képviselőház ma tartja az évben legutolsó ülését. A legközelebbi ülés valószínűleg január 12-én lesz.

A Rio de Janeirói vérengzés.

London, dec. 16.

A Newyork Sun szerint Rio de Janeiróban a lázadás idején körülbelül 800 embert öltek meg, köztük 350 polgárt, az anyagi kár pedig több millió. A Newyork News saját tudósítójának távirata alapján közli, hogy a lázadás anarchisták műve.

Összeomlott bérpalota.

Edinburg, dec. 16.

Ma itt összeomlott egy 5 emeletes bérpalota. Az épület csak legutóbb készült el és a múlt héten adták át tulajdonosának. Eddig 20 halottat húztak ki a romok alól.

Igazságszolgáltatás.

§ Egy kvádorlás epilógja. *Argyilán* Tivadar helybeli napszámos múlt hónap 5-én gondolt egyet és kirándult a szomszédos Püspökibe. Nem éppen a tüdejét akarta megtölteni jó, friss, falusi levegővel, hanem inkább a zsebét, amely beteg volt szegény és hevesen követelte a püspöki kirándulást és levegő változást. Jó Argyilán Tivadar ügyes szemé mindjárt fel is fedezett egy kis kellemes oázist, bizonyos ifj. Szabó József parasztember szobájában, hol is az asztalra egy csomó, ropogós bankó volt kitergetve. Nem töprengett sokáig, 40 koronát hirtelen a nadrágzsebébe gyűrt és többet is gyűrt volna, de jöttek a házbellek és így menekülni kellett. De ifj. Szabó Józsefnek sem volt rest és utána futott a tolvajnak. Egész a nagyváradi szőlőhegyig futottak versenyt, itt aztán lefűlelték öklüket. A nagyváradi törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet dr. Csulyok Béla einöklete alatt. Beismertette tetteit, valamint azt is, hogy már ötször volt büntetve. A bíróság mérlegelve ezeket, 1 évi börtönrre ítélte Argyilán Tivadart. Az ítélet ellen az elítélt felebbezést jelentett be.

§ A vakreceptes patka. *Glück* Rezső gyógyszerész ellen több hitelezője csődöt kért. Mára volt kifizetve a polgári törvényszéknel a tárgyalás, melyen a csődkerő hitelezők, csak akik tudniillik a bírósághoz fordultak, körülbelül 70'000 koronát kitevő követelést támasztottak. De ennél jóval többet tesznek ki Glück adósságai. Minthogy pedig ő maga sem tesz kifogást az ellen, hogy a csődöt elrendeljék, ez nyilván hamarosan be fog következni. A törvényszék négy óra nap múlva dönt a dolgan.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.**

6

Megálltam, ők elhaladtak előttem; nem tudtam tovább menni, az egész dolog annyira lebilincsel. Izgatott voltam, haragudtam önmagamra az irónhistória miatt s szerfelett felizgattam az éhgyomorra elfogyasztott sajt. Személyes ötletem támadt hirtelen s egyszerre más irányba terelődnek gondolataim; valami megfoghatatlan vágy száll meg, hogy a hölgyeket megijeszszem, üldözsem s valami módon bosszantsam. Ujra elérem őket, hirtelen megfordulok s újra szemről-szembe állok velök. Megállok, szembe nézek s abban a pillanatban egy név villan meg az agyamban, melyet azelőtt sohasem hallottam. Hosszu, nyujtott, ideges hangon mondom: Yajaj! Kihuzom magam és szinte tolakodóan mondom;

— Kisasszony! elveszti a könyvét.

A szívem halhatatlan dobogott.

— A könyvemet? — kérdezte a másiktól és tovább megy.

Komiszkodni akartam s tovább üldöztem őket. Tisztában voltam vele, hogy bolond dolgot teszek, de magam se tehettem róla; kusza gondolatok kergetődztek agyamban... Egyre mondogattam, hogy ostobaság, amit cselekszem s mégis egyre fintorgattam az arcomat a hölgyek háta megett s köhécseltem, valahányszor elébük kerültem. Amint így haladunk, szinte éreztem a hátamon, hogy reám néznek és önkéntelenül is lehajoltam szégyenletemben, mert hallatlan módon szemtelenkedtem velök. Egyszerre kellemes érzés fogott el, mintha messzire, távol volnék tőlük; valami határozatlan érzés volt, mintha nem is én volnék az, aki meghajolva bandukolva itt a kövezeten.

Pár perc múlva a hölgyek a Pascha könyvesboltja előtt állanak meg. Már az első ablaknál megálltam s amint előttem elhalladnak, hirtelen előlépek s így szólok:

— Kisasszony! Elveszti a könyvét!
— De hát mitféle könyvet? — Mondja félénken, — mitféle könyvről beszél tulajdonképpen?

S megáll. Gyönyörködöm a sávarában s az a tanácstalan pillantás, amelyet rám vet, még szebbé teszi. Nem tudja felfogni, hogy az egész dolog csak arra való, hogy megszólíthassam, nincs nála és mégis a zsebeit tapogatja, ismételtten nézegeti a kezét, megfordítja a fejét, megfordul s a kövezeten átsiklik a szemé és megfessíti a kis, gyenge agyvelejét, hogy kitalálja végre, hogy hát mitféle könyvről is beszélnek én. Elpirul, arca majd ezt, majd amant a kifejezést ölti, szinte hallom a lélekzetét, még a ruhája gomjai is rám bámulnak, mintha egész sor megriadt szempár volna.

— Ugyan hadd már, — mondja a másik és magával buzsa — hisz részeg. Hát nem látod, hogy részeg ez az ember?

Bármilyen idegennek tuntelem fel önmagam előtt e pillanatban, láthatlan és csodálatos hatások zsákmányaként, még sem történt semmi sem körülöttem anélkül, hogy észre ne vettem volna. Egy nagy, barna kutya szaladt keresztül az utcán Tivoli felé; ujeztstból készült vékony lánc volt a nyakán. Feljebb, a második emeleten kinyitották az ablakot, egy leány hajolt ki rajta s kívülről tisztogatta az üvegeket. Figyelmemet semmi sem kerülte el, fejem tiszta volt; eszméim tudtam s olyan éles valósággal láttam mindent magam körül, mintha erős fény villant volna fel körülöttem. A hölgyek kalapja kék madártollal s kockás selyemszallaggal volt díszítve. Testvéreknél tartottam őket.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Pusztító mezei egerek. Addig, míg mi alig tudunk kivergődni a sárból és a határban szügyig jár a ló a sárban, addig a margittai járást csaknem teljesen elkerülték a felhők. A szárazság miatt a mezei egerek annyira elszaporodtak, hogy az őszi vetésben kiszámíthatatlan károkat tettek. A múlt héten volt ugyan kevés eső a járásban, melytől a gazdák az egerek pusztulását várták. Az eső azonban csak éppen a port verte el s így az egerek tovább pusztítanak.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, dec. 16.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	865.—
Osztrák hitel	—	—	671.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.75
Allamvasut	—	—	750.—
Jelzálogbank	—	—	506.—
Leszámitoló bank	—	—	601.—
Hazai Bank	—	—	308.—
Kereskedelmi részv.	—	—	752.—
Rimamurányi	—	—	672.—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	766.—
Városi villamos	—	—	399.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	11.94
Buza májusra	—	—	11.88
Buza októberre	—	—	10.73
Rozs októberre	—	—	7.78
Zab áprilisra	—	—	8.33
Tengeri májusra	—	—	5.61

Irányzat: Gyöngé.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUOSKICS GYULA.

Téglagyári ingatlanok önkéntes árverése.

Ügyfeleim: Incze Lajos, Incze Lipót, Lukács Gyula és Kolliner Miklós nagyváradai lakosok a nagyváradai 3745, 1177, 1247, 2803, 3466, 483, 3755, 3270, 3469, 3743, 3590 betétekben feivett tehermentes, jelenleg Incze Lajos és társa cég üzemében levő téglagyári ingatlanokat, melyek egyharmad—egyharmad részben Incze Lajos és Incze Lipót, egyhatod—egyhatod részben Lukács Gyula és Kolliner Miklós tulajdonai, a vagyonszétválás megszűntetése végett Miskolczi Barnabás nagyváradai kir. közjegyző irodájában 1911. évi január hó 10 ik napján d. u. 3 órakor önkéntes árverésre bocsátják.

Az árverés alá kerülő ingatlanok Nagyvárad városnak részben bel, részben külterületén egy tagban a Körözs folyó mellett, a várad velencei vasúti állomástól 3 percreyi távolságban fekszenek. Az ingatlanokon egy téglagyári telep van berendezve. A telepen körkemence, kémény, gazdasági épületek, kovács műhely, modern munkás lakások, irodahelyiségek és üzemigazgatói lakás, téglá és cserép gyártáshoz szolgáló színek, istállók és egyéb használati épületek állanak. Az ingatlanok összes területe 47 kat. hold és 562 □-öl, amelyből a téglagyár belső telepe 4 kat. hold és 827 □-öl. Termőszőlő terület 8 k.t. hold, 933.5 □-öl, gyümölcsös terület 7 kat. hold és 157 □-öl. Egyéb területek 27 kat. hold és 244.5 □-ölet tesznek ki. Ezen utóbbi területek részben téglagyártásra alkalmasak, részben szakértői vélemény szerint kitűnő, tiszta, iszapmentes beton készítésére, általában építkezésre kiválóan alkalmas quarc homokot és kavicsot tartalmaznak. Az ingatlanokat keskeny 0.6 nyomtatu iparvasut (körpálya) szeli keresztül. A belső telepre a körkemencéhez tartó 1435 m. nyomtatu iparvágány van bevezetve, amely a várad velencei vasut állomással van összekötve és a városi vasut r. t. tulajdonát képezi. Ezen iparvágány tetszés szerint meghosszabbítható és ekkor általa az ingatlan minden részét meg lehet közelíteni.

Árverezni csak az összes ingatlanokra lehet; becsérték 230 ezer korona, leteendő bánatpénz 11.500 korona.

Az árverésre vonatkozó részletes feltételeket Miskolczi Barnabás nagyváradai kir. közjegyző kívánatra bárkinek díjmentesen megküldi.

Nagyváradon, 1910. évi december 15.

Dr. Fehér Márton,
ügyvéd.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Czillér Imre

nagyáruházában

és

Szt. László-téri fiókjában

a

karácsonyi

occasio vásár

megkezdődött

és tekintettel a közeljövőben
történendő átköltözésre,

a raktár összes cikkei
igen olcsó árak mellett,

tehát a karácsonyi áraknál
is olcsóbban

kerülnek eladásra.

**Uri- és női divatcikkek,
vászon és fehérneműek,
kalapok, szőnyegek és
ruhaszövetek, mosóke-
l-mék, selymek és bárso-
nyok, szőrmék, keztyűk,
kézimunkák és hozzáva-
lók, piperecikkek, rövidárúk
és szabókellékek.**

Automobil

bérekocsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró soffőrök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault” leghíresebb francia gyártmány és „Opel” gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Opel” viteldij: Egy óra a városban 6 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 6 kor.

A városon kívül minden kilom. 1 kor.

Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban 8 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 8 kor.

A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.

Állandó éjjeli és nappali szolgálat.

Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Rákócy ut 22 szám alatt III. számú

fiók péküzletet

nyitottam; hol kenyér és fehér finom sütemények kaphatók.

Tisztelettel

DEUTSCH BENJAMIN

süteményester.

Müller Salamon utóda.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelemen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETISZALLODA, vendéglő és kávéház bérloje.

Mezey János és Tsa
fűszer, csemege üzlete
 Nagyvárad, Szent László-tér,
 Nagyvárad Takarékpénztár épület

a
karácsonyi
ünnepekre

Legelőnyösebb bevásárlási forrás.
 Tisztán kezelt élelmi
 cikkek, különleges faj-
 kák, rumok, theák,
 thea sütemények, cse-
 mege sajtok, erdélyi
 almák.

Karácsonyfa diszek
 dús választékban.

A n. é. közönség szives látogatásait kérjük
 tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249.

TELEPHON: 249.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire
 fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
 jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
 séges épületekkel ellátva egészben
 vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
 Nagyváradon székelő **Központi**
Takarékpénztárnál.

Telefon: 263 szám.

**Hirdetések
 felvételnek
 a lap kiadó-
 hivatalában**

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
 Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle
Wolfram lámpát
 melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
 ben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
 gyertyás W o l f r a m lámpa *darabja 3.60 kor.*
 100 gyertyásé *5 kor. 50 fill.*

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
 tehát 5 százalék kartell áron alul.
 Mindezenemű *izzólámpa különlegességek, fény-
 ké p é s z - l á m p á k* ugyancsak **legolcsóbb**
 áron kaphatók.

Csillárok,
í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kapha-
 tók s a villamos telepen külön-
 célszerű épített nagy
csillár-raktárunkat
 megtekintésre ajánljuk.
 Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat
 1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk
 és erőátviteli berendezések felszerelését, hővit-
 sít, átalakítá-
 sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szén-
 pálcaák száll-
 ítatását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
 a legolcsóbb árak mellett.

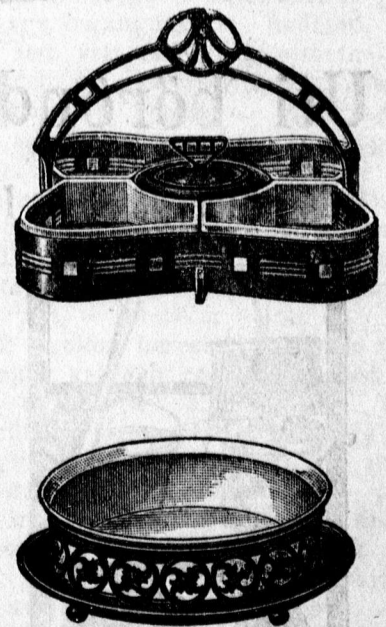
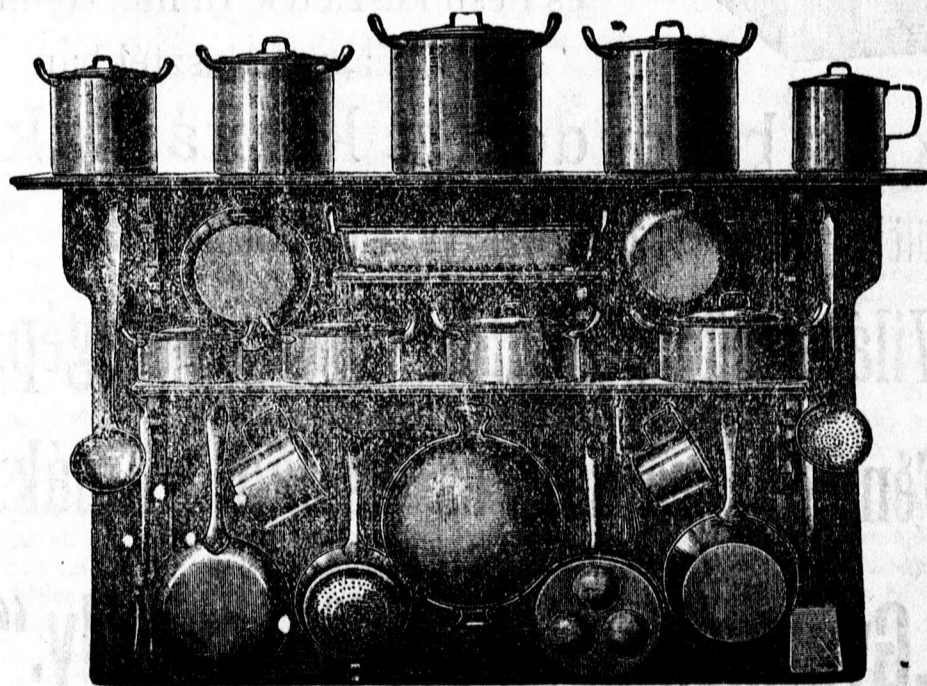
Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

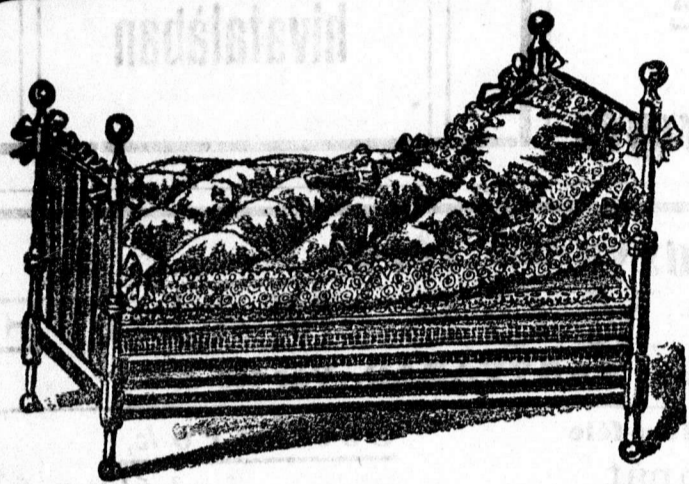
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

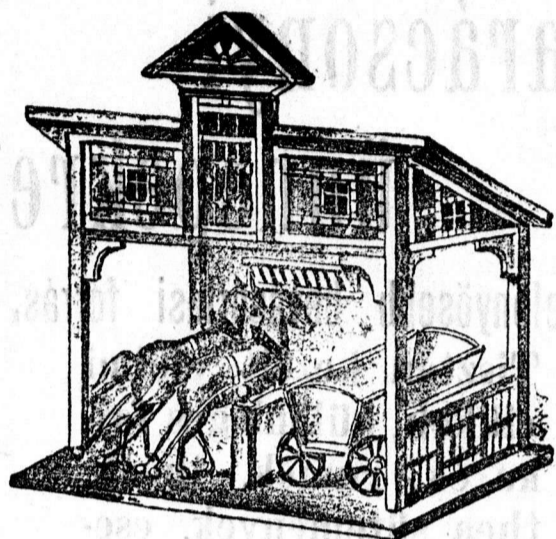
WALDMANN ERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákócy-ut (Szent István Palota).

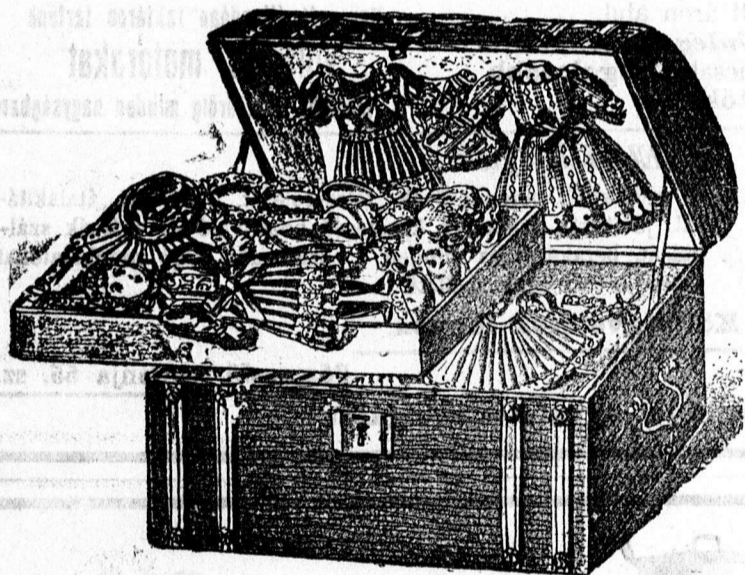

Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

Bronz és Fazencze szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikülök, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gilletta“ önbortvágép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.“

